

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 maja 2015 r. ZUS I Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy M. R. na dzień 1 stycznia 1999 r. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 81,52% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową ($81,52\% \times 1220,89 \text{ zł} = 995,27 \text{ zł}$).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 9 lat, 29 dni tj. 108 miesięcy.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 46,52\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 136,31 złotych

$(108 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 995,27 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 116,45 \text{ złotych}$

$(0 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 995,27 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 0 \text{ złotych}$

RAZEM = 252,76 złotych

$252,76 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 52826,84 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$.

Do podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęte zostały wynagrodzenia minimalne za okres od 26 stycznia 1973 r. do 31 grudnia 1978 r.

/decyzja – k. 28 akt ZUS, ustalenie wartości kapitału początkowego – k. 26 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 7 lipca 2015 r. złożył M. R. i wniósł o uchylenie w/w decyzji. Zaskarżonej decyzji zarzucił:

- niekorzystne dla skarżącego przyjęcie podstawy wyliczenia tylko z okresu lat 1973 – 1978 a zatem za okres gdzie z winy zakładu pracy brak było faktycznego wykazania wypłaconych zarobków co spowodowało, że wyliczono kapitał początkowy według najniższego wynagrodzenia,

- nie uwzględnienie wykazanych zarobków – faktycznie wypłacanych kwot wynagrodzenia – za okres od 1979 r. do 1982 r., co skutkowało rażącym wyliczeniem kapitału początkowego,

- nie uwzględnienie okoliczności, że dokumenty finansowe w tym zakładzie pracy zostały zniszczone po upływie 10 i ZUS winien zarobki za okres od 1973 r. do 1978 r. przeliczyć przez przyjęcie średniego dochodu z lat 1979 – 1982, co stanowiło by podstawę dla rzetelnego ustalenia kapitału początkowego.

/odwołanie – k. 2 – 3/

Decyzją z dnia 18 kwietnia 2016 r. ZUS I Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy M. R. na dzień 1 stycznia 1999 r.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 83,14% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową ($83,14\% \times 1220,89 \text{ zł} = 1015,05 \text{ zł}$).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 9 lat, 29 dni tj. 108 miesięcy.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 46,52\%$ (współczynnik proporcjonalny) = 136,31 złotych

$(108 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 1015,05 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 118,76 \text{ złotych}$

$(0 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 995,27 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 0 \text{ złotych}$

RAZEM = 255,07,76 złotych

$255,07 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 53309,63 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$.

/decyzja – k. 42 akt ZUS, ustalenie wartości kapitału początkowego – k. 40 akt ZUS/

Ubezpieczony M. R. uznał w/w decyzję za krzywdzącą również decyzję z dnia 18 kwietnia 2016 r. i wniósł o jej uchylenie oraz o łączne rozpoznanie sprawy z odwołaniem z od decyzji z dnia 29 maja 2015 r.

/odwołanie – k. 2 w aktach VIII U 1601/16/

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5, k. 4 w aktach VIII U 1601/16/

Postanowieniem z dnia 29 września 2016 r. Sąd połączył sprawę o sygn. akt VIII U 1601/16 ze sprawą VIII U 2050/15 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/postanowienie – k. 6 w aktach VIII U 1601/16/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

M. R. urodził się (...)

/okoliczność bezsporna/

Ubezpieczony w dniu 5 czerwca 2014 r. złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

/wniosek – k. 2 akt ZUS/

Decyzją z dnia 29 maja 2015 r. ZUS I Oddział w Ł. ustalił kapitał początkowy M. R. na dzień 1 stycznia 1999 r.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 81,52% (ustalonego z lat 1973 – 1982) przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową $(81,52\% \times 1220,89 \text{ zł} = 995,27 \text{ zł})$.

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 9 lat, 29 dni tj. 108 miesięcy.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 46,52\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 136,31 \text{ złotych}$

$(108 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 995,27 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 116,45 \text{ złotych}$

$(0 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 995,27 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 0 \text{ złotych}$

RAZEM = 252,76 złotych

$252,76 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 52826,84 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$.

Do podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęte zostały wynagrodzenia minimalne za okres od 26 stycznia 1973 r. do 31 grudnia 1978 r.

/decyzja – k. 28 akt ZUS, ustalenie wartości kapitału początkowego – k. 26 akt ZUS, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 27 akt ZUS/

Następnie decyzją z dnia 18 kwietnia 2016 r. ZUS I Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy M. R. na dzień 1 stycznia 1999 r.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 83,14% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową ($83,14\% \times 1220,89 \text{ zł} = 1015,05 \text{ zł}$).

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 9 lat, 29 dni tj. 108 miesięcy.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 46,52\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 136,31 \text{ złotych}$

$(108 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 1015,05 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 118,76 \text{ złotych}$

$(0 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 995,27 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 0 \text{ złotych}$

RAZEM = 255,07,76 złotych

$255,07 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 53309,63 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$.

Za okres od 26 stycznia 1973 r. do 14 marca 1975 r. przyjęto wynagrodzenia minimalne.

/decyzja – k. 42 akt ZUS, ustalenie wartości kapitału początkowego – k. 40 akt ZUS, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego – k. 41 akt ZUS, pismo – k. 22 /

Wnioskodawca w okresie od 26 stycznia 1973 r. do 23 lutego 1982 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G. w pełnym wymiarze czasu pracy.

/świadczenie pracy – k. 18 akt ZUS/

Podczas zatrudnienia ubezpieczony otrzymywał wynagrodzenia:

- od 26 stycznia 1973 r. – 9,00 zł na godzinę plus premia,
- od 13 marca 1973 r. – 6,90 zł na godzinę plus premia,
- od 1 lipca 1974 r. – 10 zł na godzinę plus premia i inne dodatki,
- od 1 stycznia 1975 r. – 11,50 zł netto na godzinę plus premia i inne dodatki,
- od 15 marca 1975 r. – 1200 zł miesięcznie,
- od 9 września 1975 r. – 1400 zł miesięcznie,
- od 19 kwietnia 1977 r. – 1600 zł miesięcznie,
- od 1 stycznia 1978 r. – 1800 zł miesięcznie,

/umowa o pracę – k. 30 akt ZUS, angaż – k. 31, k. 32 akt ZUS, angaż – k. 33, k. 34 akt ZUS, angaż – k. 35 akt ZUS, angaż – akta osobowe w kopercie – k. 16/

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego obliczony z przyjęciem do ustalenia podstawy wymiaru według najkorzystniejszego wariantu z uwzględnieniem wynagrodzeń stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za okres od 26 stycznia 1973 r. do 13 marca 1975 r. w oparciu o angaże i wskazane w nich stawki godzinowe, z przyjęciem pełnego wymiaru czasu pracy obowiązującego w danym czasie wyniósł 86,63% z 10 lat kalendarzowych tj. z lat 1973 - 1982. Kapitał początkowy wyniósł 45352,54 zł. Dotychczasowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 83,14%.

/pismo ZUS – k. 32, ustalenie wartości kapitału początkowego - k. 40/

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto:

- w 1973 r. – 15694,52 zł, wwpw 46,74%,
- w 1974 r. – 19776,40 zł, wwpw 51,74%,
- w 1975 r. – 16873,82 zł, wwpw 35,94%,
- w 1976 r. – 16800,00 zł, wwpw 32,70%,
- w 1977 r. – 18479,84 zł, wwpw 33,51%,
- w 1978 r. – 21600,00 zł, wwpw 36,83%,
- w 1979 r. – 142291,00 zł, wwpw 222,59%,
- w 1980 r. – 118070,00 zł, wwpw 162,90%,
- w 1981 r. – 148732,00 zł, wwpw 161,20%,
- w 1982 r. – 19098,00 zł, wwpw 82,10%.

/wyliczenia ZUS – 37, k. 39/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Analiza zgromadzonych dowodów wskazuje, iż są one spójne i wzajemnie się uzupełniają i nie ma żadnych podstaw by kwestionować ich wiarygodność.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, Nr 748, z późn. zm.), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Według ust. 3b w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2013 roku (w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 21 czerwca 2013 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

Natomiast w myśl ust. 7 analizowanego przepisu do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 powyższego przepisu stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Zgodnie natomiast z treścią ust. 8 przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku, według wskazanego w nim wzoru.

Z kolei w myśl art. 15 ust. 1 powyższej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Natomiast stosownie do brzmienia ust. 2a tego samego przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Z kolei na podstawie ust. 6 omawianego przepisu na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Jak stanowi art. 15 ust. 4 w/w ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

1. oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
2. oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
3. oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
4. mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%, jednakże przy ponownym przeliczeniu wysokości emerytury należy mieć na względzie, iż zgodnie z art. 111 ust. 2 ustawy uwzględnia się kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, iż kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej.

Przytoczone zasady postępowania – w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku w sprawie o sygn. III UZP 2/03 (OSNP 2003/14/338) - tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, iż zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonemu dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r. II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997-03-04, III AUa 105/97 opubl: OSA w W. rok 1997, Nr. 2, poz. 7; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1993-08-18, III AUr 294/93 opubl: P.. Sąd. rok 1994, Nr. 3, poz. 6/.

Przyjąc zatem trzeba, iż w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (sporne czy też niemożliwe do udowodnienia przy pomocy dowodu z dokumentu) mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, które Sąd uzna za pożądane i celowe, co wynika także z treści przepisu art. 473 k.p.c. Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornymi okresami zatrudnienia wnioskodawcy.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca wniósł o uwzględnienie przy wyliczaniu wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G. na podstawie angaży.

W toku postępowania przed organem rentowym oraz w toku postępowania sądowego zostały złożone: akta osobowe wnioskodawcy ze spornego okresu i w ocenie Sądu nie ma przeszkód by na podstawie angaży ustalić wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o stawkę godzinową i obowiązujący wówczas normatywny czas pracy. Wysokość wynagrodzeń wyliczona jedynie na podstawie w/w dokumentów zapewne nie odzwierciedla w pełni wysokości wynagrodzeń ubezpieczonego ze spornych okresów. Nie ma jednak możliwości uwzględnienia np. premii, o której mowa w angażach, gdyż wskazano, że ubezpieczonemu przysługuje premia zgodnie z regulaminem premiowania obowiązującym u pracodawcy.

A zatem wskazać należy, że uwzględnienie wynagrodzeń na podstawie angaży chociaż częściowo zaspokoiłoby żądania ubezpieczonego.

Mając na względzie powyższe zdaniem Sądu nie ma żadnych przeszkód by zaliczyć ubezpieczonemu do stażu pracy wynagrodzenia ze spornego okresu na podstawie stawki godzinowej. Wobec powyższego, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję orzekając, jak w wyroku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu.

K.K.-W.